

KIADÓ HIVATAL:

zikes Antalkör nyvnyom
dája, hova az előzetes
pénzek, hirdetések és
minden a kiadóhivatalt
érdeklő közlemények
küldendők.

Nyitott érben egy
sor közlési díja 10 kr.
Hirdetések jutányos
áron vétetnek fel.

SZARVASI LAPOK

TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

MEGJELENIK HETENKINT EGYSZER, VASÁRNAP.

ELŐFIZETÉSI ÁR

Egész évre 5 frt. —
Félévre . . 2 frt 50 kr
Negyedévre 1 frt 25 kr

SZERKESZTŐSÉG.

Bellény-ut, 15. szám
hova a lap szerkesztési ré-
szét illető közlemények
küldendők.

Kéziratok nem
adatnak vissza

Iparunk fejlesztése.

II.

(D.) Iparunk fejlesztésének alapfeltétele a kis iparosok szövetkezete, valamint az iparhatóságok reformja.

A kis iparosok szövetkezetével annak idejében behatóan foglalkoztunk és erre nézve még következő pótmegjegyzésünk van. Magának a célunk a hazai kis- és köziparunk védelmének szükségessége fölött fölösleges, s talán lehetetlen is vitatkozni, mert nincs az országban senki, ki az ellenkezőjét állítaná. A gyáripár nagy fölénye és aránytalan előnye, miket a kifejlett közlekedés is hatványoz, a verseny terén ugy elnyomják a kisiparost, mint az ölyv a csirkét. A kisiparost nyomja minden a gyár, a közteher, a nagy bér, a drága hitel, a kellő pártolás s maga a kisiparos. S a helyzet következménye gyanánt látjuk, hogy a kisiparosok, a magyarság szempontjából is fontos, különösen végvidéki városainknak e nemzeti tekintetekből megbecsülhetetlen tényezői, szegényednek, pusztulnak, az államélet szervei között mindinkább háttérbe szorúlnak. Egyesek, különösen egyéni és anyagi viszonyok következtében fölvirágoznak, de maga a zöm, mely kultur missziót teljesítő városaink gerinczét képezhetné, annyira jutott, hogy vidéki városaink nagy része gerinczsorvadásban szenved.

Ha a helyzetet nemcsak tudjuk, de orvosolni is akarjuk, első feladat a baj okainak megállapítása, mert azokhoz kell alkalmazni az orvosságot. Az okok közt pedig mindenestre az *egyesülés* és *következés* hiányos alkalmazása áll első helyen. A mi fejlettebb

nyugoti kulturviszonyok között már annyira elterjedt s oly nélkülözhetetlen, mint a levegő: az apró erők tömörítése, nálunk még mindig *kezdetleges*. Holott ez ép oly tényezője az általános haladásnak, akár a tudomány és technika legujabb találmányai és vívmányai.

A termelő szövetkezetek gyakorlati előnyei kiszámíthatatlanok. Először is, a mit az egyes iparos, korlátolt anyagi ereje miatt, képtelen elérni, e kis erők egyeteme; a szövetkezet jutányosabban, mert első kézből is tömegesen szerzi be a feldolgozandó anyagot; másodsor oly hitelt élvezhet, a melyekhez az egyes kis iparos sohasem juthat; harmadszor, az anyag feldolgozásához szükséges modern berendezést, eszközök beszerzését keresztül viheti; negyedszer, a cikkek értékesítése, piacok szerzése és látogatása sokkal inkább módjában áll, mint egye-ülés nélkül. A szövetkezés által a közönség fölfedezni a még mindig ismeretlen hazai ipart s lendületet venne a belforgalom, melynek országos közgazdasági fontosságát fölösleges kiemelnünk. Hiszen boldogulásunk egyik alapfeltételének: valutánk rendezésének is a forgalmunk passzív mérlege áll utjában. Az iparhatóságok reformjára nézve pedig következőket helyezünk előtérbe.

A járásbírók és törvényszékek előtt lefolyó perek jelentékeny részét kereskedelmi perek képezik. A járásbíróknál mégis a *kereskedelmi ügyek terén gyakorlati* szakavatottsággal rendelkező bíró nincs, a törvényszékeknel az ugynevezett kereskedelmi ülnök képviseli a gyakorlati tapasztaltságot t. i. képviseli, mert nem kicsiny azon törvényszékek száma, melyek tanácsában a kereskedelmi ülnök csak névleg kereskedő, a ki lehet igen jó

bankigazgató, vállalkozó és becsületes ember, de a kereskedelemhez nem sokat ért, mert azal a gyakorlatban alig foglalkozott.

Azt lehet azonban felhozni, hogy hiszen bírák és ügyvédek megtanulták a kereskedelmi jogot az egyetemen, tehát hivatottak arra, hogy kereskedelmi ügyekben bíraskodjanak és noha ennek ellene vethetni, hogy a folyvást változó kereskedelmi jogszokások, melyek érvényességére a kereskedelmi törvény annyiszor hivatkozik aligha lesznek minden elágazásaikban és gyakorlati alkalmazásukban az elmélet emberei előtt ismeretesek, mégis egyelőre be kell érünk a fentti magyarázattal, mert belátjuk, hogy oly kereskedelmi bíróságok szervezése, melyek körében legalább tulnyomó számban *gyakorlati* szakemberek itéljenek, csak a jövő század alkotásai közé sorolható.

A közigazgatási hatóságok ügye még kedvezőtlenebbül áll. Az ipartörvény felállította az iparhatóságokat és ezek hatáskörébe utalta mindazon ügyeket is, melyek a kereskedőnek, mint ilyennek iparszerű foglalkozásából kifolyólag közigazgatási uton intézendők el. Jelentékeny funkciókkal bízták meg tehát ezen iparhatóságok. Tevékenységük mérvétől és annak irányától függ sok tekintetben az ipar és a kereskedelem fejlődése és a forgalom elé tóduló akadályok elhárítása, de különösen tőlük függ számos, a szolid kereskedelemnek nagy hátrányára szolgáló visszaélések meggátlása.

Ujabb törvények és rendeletek jelentékenyen megszorították és folyvást szaporítják az iparhatóságok teendőit. Az árverési csarnokok ellenőrzése, a vásárügy, a szeszese italok kimérésénél és elárusításánál ügykörükbe ellenőrzési teendők mindmennyi nagy jelen-

TÁRZA.

Egy kis államfogház.

— A „Szarvasi Lapok” eredeti tárczája. —

A törvényszék méltóságos elnöke violaszin pecsét alatt küldi a szabadság időre az engedélyt. (Nosza rajta! vegyük hát igénybe a szabadságot.) Hál Istennek! négy hétig nem kell vesződni a perekkel. . . nem tárgyalunk, ment leszünk mindenféle fiscalisúrgetésektől.

Vidám arczal indultam utra, még pedig elég hosszú utra, egész Szegedig meg sem állottam. De ottan azután csakugyan megállottam, mert lát ha a méltóságos elnök úr szabadságot adott is, az ő engedélye folytán nem vagyok 4 hétig a poros akták közt „de egy parancs is érkezett, s azt a kir. ügyész írta, ki különben szörnyen udvarias ember és szépen kér, hogy október hó 15-én a szegedi államfogházban megjelenni sziveskedjék.”

Az ördögbe is, de hogy sziveskednék én ha nem volna muszáj, csak hogy a muszáj nagy ur és így kerülttem hát én megsem állva utközben Szegedre.

No hát ha már itt vagyok körül nézek előbb ebben a szép alföldi városban. Körül is néztem, és csakhamar Tisza Lajos monogramjával ékesített színházon akadt meg a szemem, vagyis jobban mondva annak háttér ajtaján a hol ki is bejártak Thaliának borotvált képű papjai, no meg papnói, s különösen midőn az utóbbiakat nézegettem, olyan szokatlanul és

olyan különösen éreztem magamat, s ugy elment a kedvem attól, hogy én most 8 egész napra elzárassam magamat, mikor az alatt a 8 nap alatt milyen hasznos foglalkozást tudnék űzni, már mint hogy kurizálnék valamelyik csinos kis koristánának.

De hiába az óra közeleg és én bele csapom magam egy fiákkerbe s csak annyit mondtam neki, hogy az állam fogházba hajtson, s ő ment velem kegyetlen sebese de nem ahova én parancsoltam neki, hanem ment és megállt a csillagbörtön előtt, s mikor e miatt rendre akarom utasítani, hát még ő apreheudál és sértődve mondja, hogy csak menjek be, mert itt kell jelentkezni a nagyságos Hozentrager igazgató urnál előbb, tudja ő már itt a szokást. És igaza is volt. itt avattak fel államfogolylyá és küldtek az állam fogházba.

Uraim szörnyű unalmas egy épület ez már megszűröl szemébe tűnik az embernek, azok az átkozott sárgára meszelt sima falak, melyeken belül nyolez, mondom egészen nyolez napot töltöttem.

Becsengetek! mosolyogva nyit kaput egy örmester, rögtön hívja a többi öröket, parancsot ad.

A tekintetes urat vezessék a nro. tizenhámasba.

No nézd! gondolám magamba, hisz még itt megbecsülik az embert, ez jól kezdődik, csak azaz átkozott 13-as szám ne volna, — félek tőle.

Soha se tartson tőle tekintetes uram szól jó indulattal a kísérom, jó szoba az, azután meg a 13-as szám itt nem veszedelmes, de nini most jut eszembe

hogy a tekintetes urral éppen 13-an vannak a fogoly urak.

Tehát még egyszer átkozott tizenhárom, no ez csakugyan rossz omen és sóhajta mentem be a nro 13-ba, abba a szép kis szobácskába, mert igazán csinos volt ám, sokkal jobban és szebben volt bebutorozva, mint Szarvason sok butorozott hónapos szoba és elkezdtem keservesen, de nagyon keservesen aludni, hisz majd lesz még idő a fájdalom nevében osztályos társaimmal holnap is megismerkedni.

Másnap reggel csakugyan korán felkeltem ismerkedni. Bizony, bizony nem volt érdemes így sietni, szinte magam is megijedtem midőn a bemutatásomat vagy ötven oláhul, egy németül és egy totál vizszozta. No iszen szép komániába kerültem, én gondolám magamba, de később beláttam, hogy csalódtam. Hisz azok az országot felforgatni akaró tribunisták, azok a híres memorandisták, az a retteget nagy pánszláv vezér mind megannyi csendes ember legalább itt, s olyan jól össze tértünk mi magyarok, németek, szászok, tótok és oláhok együtt, hogy szép volt nézni.

De hát valamit majd elfelejtettem, pedig ez volna itt tulajdon képen az első dolog. A czimborák rögtön nekem állottak azon kérdéssel, hogy mi vagyok? selavus, gubó, vagy kapezabetyár? mert itt az állam fogházban e három kategória van. A ki egy hétnél kevesebb van elítelve azt lenézik az csak kapezabetyár, a ki egy hétnél többet kapott, de egy hónapnál kevesebbet az gubó, a ki pedig egy hónap-

tőségű feladatok, melyeknek az érdekek sérelme nélküli, igazságos és a jogos igényeknek megfelelő elintézése, csak oly hatóságtól várható, mely a szakértelmet nem nélkülözi.

Iparhatóságaink azonban — tisztelet a kivételnek — egyáltalán nem állíthatják, hogy a hasonlat mely őket a harangöntő hajduval helyezi párhuzamba, feltűnően sántít. Megyénkben a szolgabíró az első foku iparhatóság. A szolgabírák ezerfelé, szerintük, még pedig jogosan, az iparügyeknél sokkal fontosabb dolgokkal lévén elfoglalva illetve elhalmozva, rábizzák az iparügyeket a gyakornokra, vagy írásokra, de ha maguk végzik is, ugyan minő eredménnyel járnak el benne, midőn a kereskedelem és ipar érdekei előttük úgy szólván ismeretlenek és midőn ezen ügyeket ráadás-kép rájuk tukmált tehernek tekintik. Még rosszabb a helyzet a törvényhatósági joggal felruházott városokban, hol az iparügyek első foku elintézése ugyanazon hatósági közeg kezeibe van helyezve, a kinek főhivatása a tolvajok, sikasztók, szökevények üldözésében áll és a ki annál kevesebb foglalkozhatik behatóan az iparügyekkel, minél rátermettebb fent említett főfeladatainak betöltésére.

Hogy a sok közül csak egyet említsünk fel, ott van a végeladások ügye, melyek tekintetében az iparhatóság feladata nem csupán az engedély megadásában és az esedékes díjak nyugtázásában, hanem főleg abban áll, hogy az engedélyezett végeladások folytonos ellenőrzése által megakadályoztassék újabb és újabb áruk becsempészése vagyis a végeladás ürgyve alatt a kereskedőket felette károsító tisztességtelen üzérkedés gyakorlása. Hogy azonban az iparhatóság, illetve annak megbízott közege ezen ellenőrzést gyakorolhassa, értenie kellene, a könyveléshez, ismernie kellene az árukat és járatosnak kellene lenni azon üzelmek felismerésében, melyek ilyenkor a rosszhiszemű kereskedők által alkalmaztatnak. Szolgabíró és rendőrkapitány mindezen ismeretekkel rendszerint nem bír és ha esetleg egyik másik bír, halmozott teendői miatt megfelelő ellenőrzést az sem gyakorolhat.

Másodfokon a gyakorlati szakismeretek még nagyobb hiányával találkozunk; az első foku iparhatóságok legalább közvetlen érintkezésben állanak az üzletemberekkel és időnként folytán tőlük némi gyakorlatiasságot elsajátít-

hatnak; az akták alapján eljáró másodfoku iparhatóság azonban ettől is el van zárva és az a másodrendű tisztviselő, a ki az alispán mellett az első foku iparhatóságok határozatai ellen beadott felebbezéseket elintézi, sokszor az előtte merőben ismeretlen ténykörülmenyeket figyelmen kívül hagyva, csakis arra van tekintettel, hogy a szolgabíró végzése *alaki-lag* megfelelő-e a kívánalmaknak.

A kereskedelemügyi miniszter arra való, hogy helyre üsse az első- és másodfoku iparhatóságok netaláni baktövéseit. Nem kételkedünk benne; hogy meg is teszi, de sovány vigasztalást találhat abban kereskedő és iparos, hogy ügye hónapok elteltével, esetleg csak akkor lesz kedvezően eldöntve, midőn az iparhatóságok helytelen eljárása által neki okozott károk pótolhatatlanokká váltak.

Mindezekért az első foku iparhatóságokat legkevésbé sem okolhatjuk, mert egy emberből végre is nem kerülhet ki tíz ember és mert nem ők készítették a törvényhozást arra, hogy e nehezen viselt nyüggyel őket terhelje. A kereskedelem és az ipar érdekeinek fontossága azonban megköveteli, hogy az állapotokon végre segítve legyen; segítve akként, hogy az iparhatóság körébe utalt ügyek elintézésében *ne csupán a törvény és rendeletek rideg betűi, hanem a gyakorlati élet követelményei is érvényesüljenek.* Nem kívánjuk mi, hogy a kereskedelem és ipar közigazgatási ügyeinek elintézése végett *külön* hatóságok állíttassanak fel, bár a kérdés eldöntésének eszményi magaslaton álló módja ez volna, de annyit a kereskedelem és ipar sokszor hangoztatott érdekei csakugyan szükségessé tesznek, hogy az iparhatóságok jelen szervezetén legalább némi, az állam és a törvényhatóság pénztárából nagyobb áldozatot nem igénylő módosítások tétessenek. Történhetik ez az által, ha az iparhatóságok körében egy-egy oly állás rendszeresítetik, mely e téren szakavatott egyén által töltetik be, a ki a főszolgabíró vagy főkapitány fenhatósága alatt és azzal egyetértésben intézze az ügyeket.

Az állam és egyes nagyobb városok jelentékeny áldozatokat hoznak a középkereskedelmi iskolák és kereskedelmi akadémiák fenntartása érdekében, vegyék ez iskoláknak közvetlen hasznát is, hasznát az által, hogy az iparhatóságokhoz kereskedelmi iskolát vég-

zett, tehát a megkívántató szakismeretek bir-tokában levő hivatalnokokat alkalmazzanak az iparügyek ellátására és pedig olyképp, hogy ezen iparügyi referensek jelesbbjei a másodfoku iparhatóságok körében rendszeresítendő állásokra lennének előléptetendők. Talán az sem lenne szükséges, hogy minden első foku iparhatóság ily szakközeggel egészítessék ki; vannak szolgabírói járások — s ezek közé tartozik *első sorban* a *szarvasi* járás is — melyekben a járás főtisztviselői *általános* szak-képzettséggel bírnak, vannak továbbá járások, melyekben a kereskedelem és ipar fejlesztése alig lehetséges, itt tehát a költség megkímélhető volna, de annál szükségesebbé válik ez intézkedés egyéb járásokban városokban s a másodfoku iparhatóságoknál mindenütt.

Képviseleti közgyűlés.

1893. nov 28-án.

Elnöklő bíró előterjeszti, hogy a Jókai jubileum végrehajtó bizottsága a községnek megküldte az aláírási ívet, melyben a város közönsége felhívatik a koszorús író 50 éves írói pályájának öröm ünnepe alkalmából, kiadandó összes műveire előfizetni. A képviselő testület a pártját ritkító örömmünnephez szívvél lélekkel, s egyhangú lelkesedéssel csatlakozik, s az ünnepélyről maradandó emléket birni óhajtván, a kiadandó összes művek egy 200 futas példányára előfizetni elhatározta. Ez összeg a községi kulturális alapból lesz fedezendő az 1894-ik évben. Ezen határozat kapcsán Dr. H a v i á r G y u l a képviselő meleg szavakkal emlíkezik meg az ünnepelt nagy költő író működéséről, s kiváló érdemeiről, méltatván az ünnepeltnek a nemzeti irodalom terén ki fejtett óriási tevékenységét s indítványozza hogy a város képviselő testülete szívből fakad kegyeletének és a nagy férfiú iránti őszin-hála érzetének az által is adjon kifejezést, hog a nemzet koszorús költőjét, Jókai Mórt város diszpolgárává válassza meg. A hazafi indítvány élénk lelkesedéssel elfogadtatott, Jókai Mór szarvas város diszpolgárul választott, a diszpolgári oklevél szerkesztésé Dancs Béla főjegyző és Benka Gyula képviselő bizatván meg.

Bíró bemutatja Dr. Fuksz Ede városi orvoktóber havi egészségügyi jelentését, mely szerint a közegészségi ügy a jelzett hónapba általában kedvező volt A jelentés örvendete tudomásul vétetett.

Olvastatott Bíró Imre községi rendőrbiztos folyamodványa, mely szerint tekintettel es-kély évi fizetésére, a várostól vagy természetbeni lakást, vagy megfelelő évi szállás pénz-kér. A képviselő testület, tekintetbe véve rendőrbiztos terhes s mindamelltt hű és buz-gó szolgálatát részére a jövő év elejétől kezdve évi 50 ftrnyi személy pótlékot szavazo meg.

Dancs Béla főjegyző jelentést tesz a f. évi költségvetés egy némely tételének, melynek az irodaiapidijak, irodai szükségletek, a lábasszóság vásárlásokia s az előre nem lát-hatókra vonatkozó kiadások tételei túllépéséről. Tekintve, hogy az ezen címeznél mutatkozó kiadási többlet a más címeznél megtakarított összegekben fedezetet nyernek, s pót költségvetésre szükség fenn nem forog a jelentés jóváhagyólag tudomásul vétetett s hasonló czélból a megyéhez felterjesztetni határozatott.

Ezzel kapcsolatban Dancs Béla főjegyző előterjeszti, hogy az iroda körüli,apidijak tételénél a f. évben még mintegy 400 ftrnyi kiadás lesz, azon oknál fogva, mivel a két adóügyi osztálynál össze torlódott munkála-

nál többet, az a valódi selavus, és a selavus az már tekintély itt.

Hálát adtam ekkor bírámnek kik elítéltek, hogy nem hét, hanem nyolcz napra ítélték, mert sehogy sem vállaltam volna a keczabetyár titulust.

Ekkor azután felavattak gubónak.

Közvetlen szomszédom mégis tót volt, mintha csak doktor ur H o z e n t r a g e r tudta volna, hogy Szarvasról jöttem és talán kedvezni akart és az öreg H u r b á n mellé költöztetett, a ki méltányolta is nagyon szarvasi mivoltamat és rögtön dícső városomról, vagyis jobban mondva abban lakó jóbarátiról és elvtársairól kezdett nekem beszélni, tiszteltette is valamennyit, de ezt majd csak akkor adom át nekik, ha haza megyek.

Sokat bámultam ezt az embert. Igaz! volt is sok bámolni való rajta és én legelső sorban azon tündöttem, hogy ez az a rettegett panszláv vezér, ez az a nagy orosz barát? sehogy sem ment a fejembe, hisz ez a Hurbán, kit mi csak közönségesen „Szvetyi bácsi“-nak hívtunk, maga a megtestesült jószágnek látszik. Kedélye kitünő, örökké csak mókázik, parittyával verebekre vadász vagy egy kis árva macskával játszik, nem politizál soha, sőt ha más belekezd a politikába, ő azt azonnal ott hagyja. Azon meggyő-ződésre jutottam, hogy az öreg vagy igazságtalanul ítélték el, vagy pedig nagyon is megtörte már itt, ha nem más, de az unalom, hja már tizedik hónapját üli, az pedig nagyon sok.

Egyszer azonban mégis sikerült az öregot meg-haragitanom. Ő ugyanis a foház kertje körül jár mindennap és minden körutjánál egyet rov a falon, s

így azután kiszámítja magának, hogy hány kilométert jár majd az egy évi fogsága alatt. Midőn egyszer így feljegyzéseit mutatja, hát uram fia az öreg már kétezer kilencszáz kilométert tett meg. Akkor azt találtam mondani, hogy bácsi ezzel már Szent Pétervárra is elmehetett volna, miért nem ment inkább oda? mire azután csakugyan megharagudott. de másnap ismét kibékült, és ezután szent volt közöttünk a béke.

De hát az öreg Hurbánon kívül volt még itt sok atyafi, s mint a börtön ör mondta, csakugyan tizenhárman voltunk összesen. A híres memorandisták külön kört alakítottak, igaz ugyan, hogy engem különös grátiával illetve tiszteletbeli tagnak megválasztottak, de én játszva a szerény ibolyát, eltárgadtam oláh tudományomat és a megtiszteltetésből nem kértem.

Napjainkat szerényen és esendesen töltöttük; hol vigan hol szomoruan, de ha vigan voltunk is, mégis csak unalmas utó ize volt a vigságnak, mert itt nincs ember, ki ne unatkoznék, s az unalom az a borzasztó rém, mely kiálhatatlanná teszi az itt léteit, úgy, hogy én örömtől repdeső kebellem hagytam itt e szomorú hajlékot s vigan indulok hazafelé, mindig azt hangoztatva, hogy már csak ezért is, hogy még egyszer ide ne kerüljek, óvakodom a párbajozástól, s tanácsom csak az Uraim: ne párbajozzanak? . . .

G.

tokhoz rendkívüli munka erők lesznek alkalmazandók. Az előterjesztést, miután Golián Soma jegyző a rövid határidőn belül teljesítendő munkálatokkal a képviselő testület megismertette, s a rendkívüli munkaerők alkalmazását megindokolta, jóvá hagyólag tudomásul vétetett.

Végül a közbiztonság kibővítése céljából 1893 évre előirányzott, de az építkezés elmaradása miatt nem használt 3000 frtnyi tételnek, az 1894. évi költség előirányzatba való átvitele határozottat el.

Ujdonságok.

— **Jókai Mór Szarvas diszpolgára.** Képviselői közgyűlésünk Jókai Mór folyó hó 28-án Dr. Havári C. u. ügyvéd, városi képviselő indítványa folytán Szarvas városa egyhangulag diszpolgárává választotta. Ugyan ez alkalommal Jókai összes munkáira is előfizetett.

A kaszinó estélye. November hó 25-én tartotta a kaszinó ez évi első estélyét. A multból oly kedves emlékü multság iránt most is nagy volt az érdeklődés, melyet fokozott azon körülmény, hogy a szarvasi dalkar engedve a meghívásnak, megigérték közreműködését. El is jött a régi gárda új mestere Adami úr vezetése alatt, kinek ez alkalommal volt bemutatója. A fájdalom őszinte érzetéről mely a régi karvezető távozásával bennünket elfogott élenken kárpótolt az öröm, melyet a dalkar új adquisitioja mellett érzünk. Rokonszenves megjelenése, a dirigálás jellemző sima könyved előkelőség, mindenkifelett a dalkar művészetében feltűnő kétségtelen haladás mindjárt kedves emberünkkel tették őt. Bizunk hozzá, hogy a karvezető távoztával már-már megcsappanó egyszerűzet most már új és dadzag tápot nyert, s egykor oly jó nevű dalkarunkat még sokszor fogjuk a dal nemes művészetéért igaz elismeréssel tapsolni. Az estélyek érdemes elnöke igen praktikusán közvevőseivel vezetete be a mulatságot. Már pedig régi dolog, hogy a jó vacsora, jóbor bir legalább is annyi élénkítő hatással a kedélyre, mint a jó zene. Hát míg ha mind a három együtt van, — kiszámíthatlanok az eredmények. Szerencse, hogy cigányaink is napról-napra kevesebbet tudnak, rosszabbul játszanak, meg az exotikus vacsora sem nagyon sikerült. Nő de azért nem hiányzott a jókedv, csakhamar tánczra perdültünk, raktuk reggelig s közmegegyezéssel kimondtuk, hogy a kaszinói estélyek sikereiben örökké bizni fogunk. Egyelőre pedig a karácsony hetében tartandó következő estélyt várjuk türelmetlenül.

— **A megyei közigazgatási bizottság** legutóbbi gyűlésén Fábry Sándor megyei főjegyző a következőképp ismertetett, egy fölöttébb érdekes ügyet: Igen szomorú dologról van — úgymond — szó, egy fiatal ember elzúllásáról. A dolog az, hogy Kreuchel Sámuel uradalmi gazdatiszt. Vésztőn 1891-ben meghalt. Fia, Gyula volt örököse, akit rossz nevelés, hajlamok, gyöngö elmebeli állapot pazarló hajlamúvá fejlesztettek. Gyula 1892-ben nagykorúsított és egy évre rá más emberek irtalma tartja fönn. A belügyminiszter kívánságára fegyelmi vizsgálat indított annak kipuhatólására, hogy a kiskorúság ki nem terjesztése miatt — ismerve, Kreuchel Gyulának tékozló természetét — kit terhel a felelősség? A lefolyt vizsgálatból Nagy Károly és Christó Miklós érdekeltsége tűnt ki, kitűnt az is, hogy Nagy Károly közvetlen a nagykorúságot kimondó árvaszék végzés után Kreuchel Gyulától egy házat vett 3000 frtért, melyet Kreuchel kiskorúsága alatt az árvaszék 4500 forintért nem engedte eladni; jelek mutatkoznak, habár a bizonyítás eddig elég támpontokkal nem rendelkezik, hogy úgy Bakacs magángyám, mint Pákozdy Gábor vésztői közgyám sápot kaptak, nem ellenezvén a Kreuchel kiskorúságának kiterjesztését. A vizsgálat azonban nem eléggé fedte fel az odiosns ügy részleteit, azért a határozati javaslat azt kontemplálja, hogy a már vizsgálat alá vett Nagy Károly és Christó Miklós mellett még Janosovics Péter, Ujfatusy Dezső, Bakacs magángyám és Pákozdy Gábor vétessek fegyelmi vizsgálat alá, Pákozdy közgyám a vizsgálat ideje alatt függesztessék föl. Kihallgatandó Kreuchel Gyula, hogy milyen alkudozások között adta el ingatlanát Nagy Károlynak.

— **Roráték.** A róm. kath. egyházban a hajnali szent misék holnap megkezdődnek. A helybeli r. k. templomban az első ünnepélyes rorátét Szirmay L. Árpád plébános mondja reggel 6 órakor.

— **Iparhatósági megbizottak.** Az iparhatósági megbizottak választása folyó hó 9-én d. u. 3 órakor fog a városházán megtartatni.

— **Méhészegyleti közgyűlés.** A helybeli méhészegylet választmánya nov. 27-ikén tartott értekezletén elhatározta, hogy az évi közgyűlést f. hó 10-én tehát mához egy hétre hívja össze, miről addig ismég a meghívó iv szétküldetik, oly értelemben értesítetnek a részvényesek, hogy a közgyűlés f. hó 10-én d. u. 2 órakor a Bracsokféle iskolaiban fog igen fontos tárgysorozattal megtartatni. **Méhészegylet választmánya.**

— **A mi katastrophát is okozhat.** A békéscsanádi vonat vigan robog immár az új vasutan napjában négyszer. Ugy érkezése, mint indulásakor fűtüléssel kell a kondorosi út átjárójánál jövő-menő embereket figyelmeztetnie, a kitérésre, mert már többször megtörtént, hogy a gyorsan repülő vonat előtt hol kocsival, hol gyalog merészkedtek átmenni a vak, merő emberek; sőt a szabadon járó jóság is megáll a vágányok között. Óvatosság szempontjából oda nagyon szükséges volna a sorompó vagy az éberebb felügyelet addig, míg valami végzetes fordulat nem történik, annál is inkább, mivel azon az uton legnagyobb a kocsik közlekedés.

— **Szentandrási bucsu ünnep** nov. 30-án tehát András napján tartatott. A templomi ünnepélyes isteni tisztelen nagyobb részben jelen volt a békés-endrődi alesperesi kerület papsága. A szent misét Grócz Béla esperes plébános fényes segédkezés mellett celebrálta, melynek végeztével szószekekre lépve, alkalmi szép szónoklatot tartott a nagy számban összegyűlt hívekhez. Délután ünnepélyes vesperás vecsernye volt, melyen a jelenlévő papság assistált a fungus esperesnek.

— **Főgymnasiumunk** a Jókai Mór regényeinek 200 firtos nemzeti kiadásából egy példányra szinté előfizetett. Ez a második előfizetés városunkból. Az első a városi képviselő testület a város számára rendelte meg.

— **Szünidő.** A karácsonyi ünnepek alkalmából a főgymnasiumban szokásos 2 heti szünidő f. hó 29-án szombaton reggel kezdődik s január 7-ig vasárnapig tart bezárólag.

— **Választás.** Öcsöd községben üresedésben volt jegyzői állásra a képviselő testület folyó hó 29-én Golián Lajost egyhangulag jegyzőnek megválasztotta.

— **Névváltoztatás.** Johánovics János öcsödi lakos saját, valamint kiskorú gyermekei Johanna s Jenő vezetéknevét belügyminiszteri engedéllyel Jánosira magyarosította.

— **Az ideai karácsony.** Mivel a karácsony előestélye az idén vasárnapra esik, a temesvári kereskedelmi és iparkamara az üzletvilág és fogyasztókörözés érdekében az iránt tett felterjesztést a kereskedelmi miniszterhez, hogy a f. évi december 24-re eső vasárnapra nézve a munkaszünetet kivételesen függeszse fel.

— **Az iparos mester tartozik-e segédje adóját megfizetni?** Wekerle miniszterelnök rendeletileg hatályon kívül helyezte a budapesti adófelügyelőség amaranyleletét az adózó polgárokkal szemben, hogy a segédmunkások adóját, a munkaadókra vetette ki. Utánjár az adófelügyelőséget, hogy ezen helytelen intézkedését rögtön szüntesse be, és az ez irányban történeteket hatályon kívül helyezze. Kimondja, hogy csak az esetben, ha a segédmunkás adóját ki nem fizeti, köteles helyette a munkaadó fizetni és nem az a munkaadó közzé fizető kezés, kinek a segédmunkás az összeírás alkalmával van, hanem az, a kinek az esedékesség illetve a végrehajtás alkalmával van a segéd munkás.

— **Közgyűlés.** A szarvasi Nőegyesület ma d. u. 3 órakor közgyűlést fog tartani, melynek tárgya az üresedésben lévő alelnöki állás betöltése lesz.

— **Kaszinói estély.** A második kaszinói estély folyó hó 23-án fog megtartatni.

— **Deutsch Arthur** városi mérnök lapunknál viselt szerkesztői állástól részint betegsége, részint pedig bokros teendői miatt megvált.

— **Szerelmi dráma Csorváson.** Ugrai József, már 2 év óta szerelmi viszonyt folytatott Urbucz Mihály csorvási kocsmáros nevével. Ugrai ki most Oroszán tartózkodott 27-kén a reggeli vonattal Csorvára jött s Urbuczékhoz szállt. 11 órakor ebédet kért az asszonytól mert úgy mond a déli vonattal elutazik. Az asszony azonnal terített neki s ment, hogy elhozza az ételt, a mint azt letette, Ugrai felragadta az előtte levő evő kést s szónéklül az asszony mellébe döfte. Valószínűleg azért szánta rá magát Ugrai a gyilkosságra, hogy az asszony nem akart vele elutazni. A seb a mennyiben nemesebb részt nem sértett, nem halálos. Ugrait azonnal elfogták s orosházára kísérték.

— **Az 1848—49-iki magyar szabadságharc történetét** adja ki Lampel Róbert (Wodianer F. és fia) könyvkiadóhivatala Budapesten, még pedig füzetes kiadásban. Havonként 2 füzet jelenik meg, egy

füzet ára 30 kr. Az előfizetési árak negyedévre: 1 füt 80 kr., félévre: 3 forint 60 kr., egész évre 7 forint 20 kr. Az első füzet december hó 1-én jelent meg. A művet Gracza György kitűnő hirlapírónk a 48—49-iki korszak egyik legalaposabb ismerője írta. E nemben a fenti munkához fogható még nem jelent meg. A mű, melynek egyetlen magyar családasztaláról sem szabad hiányoznia, 400 képpel lesz illusztrálva. Ajánljuk a művet t. olvasóink szives figyelmébe már csak azért is, hogy mindenki megismerhesse szabadságharcunk történetét, s mert olesón juthat hozzá minden polgártársunk.

— **Regüle ügy.** A községnek azon határozatát, hogy egy regüle jogért 90 fütöt fizet, a megye jóváhagyta. Ezen határozat december 15-ig közszemlére van kitéve.

— **Járdák tisztántartása.** A főszolgabíró szigorú rendelettel utasította a háztulajdonosokat, hogy házaik előtt a járdát tisztán tartassák, ki ezen tundeletet elmulasztja vagy nem teljesíteni meg fog bírságotatni.

— **Koresolyapálya.** Konrad János az ideai koresolyázó időszak beálltával a Körösön gondozott jégpályát létesít a fürdőházak közelében. A tanuló ifjuság is ezen pályát fogja használni 50 kros idényjegy vétele mellett.

Irodalom.

Megjelent a „Magyar Nők Lapja“ 48-ik száma igen gazdag és érdekes tartalmu fölapján kívül különösen dicséretre méltó 8 oldalra terjedő divat-melléklete, mely a legújabb divat, diszes kalapok és czélszerű kézimunkák valódi remekait mutatja be. Előfizetési ára a divat-melléklettel együtt 1/4 évre 1.50 kr. Az előfizetők tartalmas képes „Almanachot“ kapnak karácsonyi ajándékkul.

Uj köznyelv. A Franklin-Társulat kiadásában Budapesten, újabban megjelentek:

Olesó könyvtár. Szerkeszti Gyulai Pál.

308. füzet. Kis Zakar. Tündérmese. Irta Hoffmann E.

T. Amadé, ford. Csernátóni Gyula. Ára füzve 30 kr.

310. füzet Korképek. Irta Kozma Andor. Ára füzve 20 kr.

317. füzet Francia beszélek. Ford. Csiky Gergely

Armandine (Deslys). — Lydia (Madame Ancelet). —

Egy órai órallás (Paul Céleres). — Mikulás bácsi

(Eugéne Muller). — A boérek [Brecht]. Ára füzve 30 kr.

318. füzet A vasfejű. Történeti beszélek a kalóz-életből.

Aimard Gusztáv után ford. Csiky Gergely Ára füzve 30 kr.

319. füzet A szép Anikó. Elbeszélés. Marmontel után

átdolgozta Kazinczy Ferencz. Bevezetéssel Veszely

Ödöntől Ára füzve 20 kr.

320. füzet Ruy Blas. Szomorújáték öt felvonásban Irta

Hugo Viktor. Francziából ford. ifj. Szász Béla. Ára

füzve 40 kr.

321. füzet Thafs. Irta France Anatol. Francziából ford.

Sz. F. Ára füzve 50 kr.

323. füzet A bálkirálynő. Vigjáték egy felvonásban.

Irta Berczik Árpád. Második kiadás. Ára füzve 20 kr.

324. füzet A Kapivár. Történeti vigjáték három fel-

vonásban. Irta Gabányi Árpád. Ára füzve 40 kr.

325. füzet Az olasz irodalom rövid története Irta Fe-

nini Caesar. A negyedik olasz kiadásról ford. Zsigány

Árpád. Ára füzve 50 kr.

Laptulajdonos és felelős szerkesztő:

SZIKES ANTAL.

A „BUDAPEST“

képes politikai napilap, Kossuth nyilatkozata szerint, az

egyetlen függetlenség

napilap.

Megjelenik naponta 40.000 példányban

Előfizetési árak:

Egy évre	12 frt.
fél évre	6 „
negyed évre	3 „
egy hóra	1 „

Mutatvány számot bárkinek ingyen küld a

„Budapest“ kiadóhivatala: Budapest, Sarkan-
tyús utca 3. sz.

H I R D E T É S E K.

A COGNAC-IPAR Részvénytársaság
BUDAPESTI CZÉG

gyárára és gyártmányaira vonatkozó; a következő igazolványt adta ki az

Országos m. kir. közp. vegykerl. kémiai és állomás.
Földmívelési m. kir. ministerium)
Sz. 1437

Az orsz. m. kir. chemiai intézet és 1892.

központi vegykerl. állomás részéről hivatalosan igazoltatik, hogy a Cognac-ipar részvénytársaság cognacgyára a modern technikai és az egészségügyi követelményeknek megfelelőleg van berendezve s az ott gyártott készletből f. hó 21. napján hivatalosan vett (ötfele) cognacminták mindegyike kifogástalan jó minőségűnek találtatott. 1163/A.

Budapest, 1892. október hó 28-án. :
Az igazgató helyett
TÓTH s. k.

Kapható Szarvason: Réthy Sándor fűszer csemege kereskedőnél.

Eszenciák

rum, cognac, mindenféle szesz italok asztali likőrök és különlegességek azonnali elhibázhatatlan elkészítésére a legkitünőbb minőségben szállítok.

Azonfelül ajánlok 80 fokú vegyileg tisztaságú eszenciát kellemes ízű borecet és közönséges ecetek gyártásához. Leírások és használati utasítások ingyen mellékeltek.

Kiváló eredményért kezeskedek.

Árlistát bérmentve küldök

Pollák Károly Fülöp.

Eszenciák-különlegességek gyára.

P r a g a.

Megbízható ügynökök kerestetnek.

Általános ismert, jó hírnévnek örvendő s több oldalulag ki-tüntetett sósorszesz készítményem — kelendőségénél fogva — sok utánszónak lévén az utóbbi időben kitéve elhatároztam hogy azokon címjegyzémet módosítom s arra kék nyomtatásban saját házam külső alakját veszem föl, bejegyeztetvén azt egyszersmind védjegyként a budapesti iparkamaránál.

Sósorszesz

Általános elismert kitűnő házaszer; különösen a bedőrtözött és kenő-gyuro-gyogymódnál (massage) igen jó hatású. Ajánlható egyszersmind fogtisztító szerül is a mennyiben a fogak fényét elősegíti, a foghúst erősíti és a száj tisztá, szagtalan izz nyert a szesz elpárolgása után, valamint ajánlatos e szer fejmosásra is, a hajdegek erősítésére, fejkorpák képződés megakadályozására és annak megszüntetésére.

Ára egy nagy üveggel 70 kr., egy kisebb üveggel 45 kr.

Brázay Kálmán

Budapest, IV. kerület, Múzeum körút 23. szám.
Kaphatók: Medveczky J. Réthy S. Komlóvszky J. Pohl testvérek, Marsal Soma és Nyácsik Soma utóda uraknál.

Olvasta Ön már ezt a hirdetést?

NE VEGYEN SENKI

karácsonyi ajándékot,
mert mindenki ingyen kap

egy 50 pompás színes képet tartalmazó és díszes kötésű nagy Magyar történelmi albumot, egyszépirodalmi könyvet (regény, elbeszélések vagy költemények), egy Szabad Szó nagy képes naptárt, egy 40 színes képet tartalmazó TÖRVÉNYBAKTER című könyvalaku regényt,

a ki legalább egy negyedévre Budapestben 2.50, Vidéken 3 forinttal bármely naptól fogva a „Szabad Szó“-ra előfizet.

Előfizetések a „Szabad Szó“ kiadóhivatalához Budapest, VI., Teréz-körút 41. küldendők.

A „MAGYAR TÖRTÉNELMI ALBUM“ a legdíszesebb magyar történelmi munka lesz, mely eddig a sajtót elhagyta. Nem kevesebb, mint ötven nagy pompás színes képet fog tartalmazni, melyek a történet legkimagaslóbb és legmagasztosabb jelenetét fogják ábrázolni.

A „MAGYAR TÖRTÉNELMI ALBUM“ a „Szabad Szó“-hoz hasonló nagy alakban, rendkívül finom vastag papírosan, művésziesen díszített kötésben fog megjelenni. A képeket kitűnő magyar művészek készítik és a mellé csatolt szöveget, Magyarország történetét, egy fényes tollú írónk írta.